پێشمەرگایەتیی، لە نێوان دیلکوشتن و کاری تێرۆریستییدا ... کامیار سابیر

بەشی سێیەم، لەسەر کتێبەکەی هەقاڵ کوێستانیی(ئەو رۆژانەی نیشتمان هیی هەمووان بوو)

ئەم شاعیرە- هک، هەر زوو باوەڕی لەق بووە(پاش کۆنفراسی یەکەمی کۆمەڵە) و لە درۆ، ساختەکاریی و فڕوفێڵەکانی سەرکردە دەستڕۆیشتوویەکان گەیشتووە، بەڵام جورئەتی نەبووە بڕیاری دوورکەوتنەوە بدات. تەنانەت بەزەیی بە دایک و باوکیدا هاتووەتەوە نەوەکو " ئەو درزانە ببیینن کە کەوتبوونە ناو باخەانی بیروباوەڕییە، دەنا بە خۆیان و بە منیش(هک)، زیاتر دەگریان" لا ١٢٤. وێڕای ئەوەی باوەڕی لەق بووە، بەڵام بەردەوام بووە و بگرە رۆڵی وەزیری راگەیاندنی یەکێتیی لە شاخ بیینیووە و هەفتانە چەندین وتاری حەماسیی و ئاگریینی بۆ رادیۆی شۆڕش نووسیووە. تۆ وەرە هەستی شاعیرانەت نەجوڵێت، ئەو هەموو جەریمە گەورەیە بەبەرچاوتەوە لە شاخ بکرێ، نەک موویەک لە لەشت رەق نەبێ، بەڵکو لە پێناو بەرژەوەندیی شەخصییدا، سەری کز کردووە و بە بێگار لە رادیۆ بۆ یەکێتیی کاری کردووە و ماوەتەوە و بەهۆی وتارە حەماسییەکانی ئەوەوە، هەزاران گەنج خۆیان بە کوشتدا یان ئاوارە بوون یاخود لە زیندانەکاندا، توندکران و ئەشکەنجە دەدران.

چەندین جار، دیلیان لەبەرچاوی، یان بە ئاگایی ئەو، گوللەباران کردووە، یان لای کەم رۆژی دواتر، تەواوی تاوانی دیلکوشتن و دەستدرێژییەکانی بیستووە، بەڵام ئەم خۆی لە نەبان کردووە. کوڕانی شۆڕش، بۆ ئەوەی تێرۆریستبوونی خۆیان باشتر بسەپێنن، پێشمەرگەیەکی تەسلیمبووەوە(عوثمان ناوێک) کە دوو لە هاوڕێکانی خۆی شەهید کردووە، غەضەبی کوردایەتیی بەسەردا دەبارێنن، نەک هەر خۆی دەکوژنەوە، بەڵکو باوک و دایک و خوشکەکیشی دەکوژن! دواتر، سەرکردایەتیی شۆڕش عومەری برای دەگرێ کە پێشمەرگە بووە نەوەکو بەلەسە بێ و دواتر خراپە بکات، هەر لە نزیک سەرکردایەتیی تییربارانی دەکەن! لا ٧٧. دەی بەکام ستانداردی لۆکاڵیی، عەشیرەتیی و جیهانییش، ژنکوشتن، منداڵکوشتن، پییرکوشتن و کوشتنی برا لە بری برا، تێرۆریزم نییە؟ ئەم هەموو تێرۆریزمەی شۆڕشگێڕەکانی شاخ، کاری لە ویژدانی شاعیر نەکرد؟

مەکتەبی سیاسیی یەکێتیی، لە ساڵی ١٩٨٠ بڕیاری فڕاندن و بەبارمتەگرتنی بیانییەکان دەردەکات. نووسەر، خۆی پرسیار دەکات و دەڵێ بەشەکی زۆری مەکتەب سیاسیی لە ئەوروپا ژیابوون و دەیانزانی ئەمە تەرۆریزمە و کورد ناشیرین دەکات(ل ١٣٢-١٣٣)، بەڵام خودی نووسەر، کەم تا زۆر ناڕەزایەتیی دەرنەبڕیوە و درێژەی بە کاری ئەعلامیی خۆی داوە و بگرە دەمەزۆردی ئەم تەرۆرەیشی کردووەتەوە. بە نموونە عەدنان ناوەکی عەرەب، ڕەمیی دەکەن، یەکێ لە پێشمەرگەکان، ویژدانی ڕێگەی پێنادات، تەقەی لێبکات، فەرماندەی ڕەمییکردنەکە دەڵێ ئەم پێشمەرگە جەبانە چییتر پێشمەرگە نییە و قسەی قۆڕ و فەلسەفەش با لێنەدات. نووسەر، لەوێدا نەک هەڵوێستی نییە، بەڵکو پاش نزیکەی ٤٠ ساڵ، بە زمانی شیعریی موناجات دەکات و دەڵێت" نەخێر ئەو ترسنۆک نییە، لەهەموومان ئازا و ئازادترە، گەر هەموومان توانیبامان بگەینە ئەو حاڵەتە ویژدانییە باڵایەی ئەم، ئیتر چییتر مرۆڤێک بییری لە کوشتنی مرۆڤێکی تر نەدەکردەوە؟"ل١٣٨. کارەساتەکە ئەوەیە ئەم پیاوە نزیکەی ٤٠ ساڵە بە ناڕاستەوخۆ بەشداریی لەو جەریمەیەدا کردووە، ئێستا بە شیعر ئەو زووخاوە دەرداتەوە و هەزاران سەرگەردان و مەبیش، ئەمەی بە ئێستێتیکی شیعریی لێوەردەگرن؟

لە بەشی یەکەمی ئەم باسەدا گوتم ئەگەر مام جەلال و نەوشیروان لە ژیاندا بمانایە، ئەم کتێبە دوا دەکەوت، چونکە وەکو قاتیل و تەرۆریست دەیانناسێنێت(بە زمانێکی شیعریی). مام و نم و فەرەیدوون عەبدولقادر، پێکەوە پلانی تەرۆرکردنی شێرکۆی شێخ عەلیی(حسیک) دادەڕێژن و مەئموریەتەکەیش بە یەکێک دەسپێرن کە نەیاری هەرسێکیانە، ئەویش، مەلا بەختیاری عەڕابی ریفراندۆمەکەی پارتییە، ئەمیش جەمالی عەلیی باپیر کە دەستی نزیکی شێرکۆ بووە، ڕادەسپێرێت، ئەم تەرۆرە ئەنجام بدات و سەرەنجام هەردووکیان لە تەقەکردندا تێدادەچن و دەبن بە قوربانیی سیاسەتی پاوانخوازیی حیزبی کوردیی ل٢٢٢. هاوکات نەوشیروان موصطەفا-نم، وا وێنە دەکات کە ماستەرمایندی ئەو پلانە بووە کە ویستویەتی فوئادی مەجید میصریی تەرۆر بکات، بەڵام بە ریوایەتی ئەدەبیی و شیعریی ئەمە دەگۆڕێتەوە و دەبێت پشتی دەڵێکان و شەبیحەی مەنتاڵیتییە شیعرییەکەی بخوێنیتەوە ل ٢٠٢-٢٠٣.

نەرسالاریی و عەشایەریی کەمەڵێ!

نووسەر دەگۆڕێتەوە لە گوندی قەلەڕێشە (دوایین گوندی کوردستانی

ئێرانە بۆ سنووری قەڵادزێ)، کاکە مینەی قاچاغچیی، بڕیاربووە هەندێ بار بە چەند پێشمەرگەیەکی یەکێتیی بگوازێتەوە بۆ کوردستانی عێراق، بەڵام شەوەکەی ژنەکەی هەڵگیراوە و ڕەدوو کەوتووە. کاکە مینە، زۆر بە ئەعصابێکی ساردەوە، دەڵێ: ناتوانم کاری ئەوە ئەنجام بدەم، دەبێ بەڵام ژنەکەم بهێنمەوە کە دوو منداڵی بەسەردا بەجێهێشتووم. بێئەوەی بییر لە تۆڵە و لە کوشتن بکاتەوە، تۆلێرانسی کولتووریی و کۆمەڵایەتیی ڕێگەی ئەوەی پێدەدات، بە حەماسەوە، ژنەکەی قەناعەت پێ بهێنێتەوە و بۆ لای بگەڕێنێتەوە.

لە کوردستانی خۆیشماندا، ئامر مەفرەزەیەکی زۆر ئازا و جەسووری گەرمیان بەناوی ڕەبوار چاوشیین، دەخوازێک هەڵدەگرێ و دەیەوێ زەواجی لەگەڵدا بکات. بە فەرمانی سەرکردایەتیی یەکێتیی و بەدەستی هاوڕێ فەرماندەکانی هەرێمەکەی خۆی، ئیعدامی شۆڕشگێڕانە(چەمکێکی سەخیفی شاخ بوو) دەکرێت. دەی ئەمە چەتەگەریی، پیاوکوژیی و شەوکوتییە، یان شۆڕشی بییروبازووە(قسە قۆڕەکانی شاخ). دەی هەندێ عەشیرەتیی کوردیی و عەرەبیی، زۆر زۆر لەو قیادە عەشایەریی و پیاوکوژانەی شۆڕش، پێشکەوتووتر بوونە. دوای ڕەبواریش، ژن و کوڕێک (بە ڕەدووکەوتن) لە ترسی عەشیرەتەکانیان، خۆیان رادەستی شۆڕش دەکەن، بەڵام بە فەرمانی سەرکردایەتیی کۆمەڵە و شۆڕشگێڕانیشەوە، ئەو هەموو قسە قۆڕانەی چەپ و کرێکاران و جووتیاران، مارکسیزم و لێنینیزم، کۆمەڵە و تەرەقەی سوور، هەموویان دەبنە بڵقی سەرئاو و حەقیقەتی کۆمەڵە و عەشایەریی قائیدەکانی کۆمەڵە و یەکێتیی، بە عەوامیش ساغ دەبێتەوە، بەڵام هەک، هەر درێژە بە خەباتە نەتەوەییەکەی! دەدات. لەترسی ئەوەی عەشیرەتەکە نەبن بە جاش، شۆڕشگێڕانی کوردایەتیی کە لەبەرگی فشقییاتی چەپدا خۆیان نماییش دەکرد، کچ و کوڕەکە، تەسلیمی عەشیرەتەکەیان دەکەنەوە و لەبەرچاوی قیادەی یەکێتیی و دادگای شۆڕشگێ-ڕەکانی کوردایەتییە ئەفەندییە چەپ و کۆمەڵەییەکە، تیربارانیان(گوللەباران) دەکەن. لا٢٤٨-٢٤٩

تاوانێکی تر کە لە هەموو تاوانەکانی ناو کتێبەکە قێزەونتر و وەحشییانەترە، مەرەق کە دەیخوێنێتەوە گومان لە ئینسانبوونی سەرکردەکانی پێشمەرگە دەکات و پاش نزیکەی ٤ دەیە، هێشتا موچڕک بە ویژدان و مەڵاڵتدا دێت. لە شەڕی قەناقا و پشتئاشانی بناری قەندیلدا، مام جەلال و نەم، جەخت لەوە دەکەنەوە کە دەبێ هێزی پێشمەرگەی یەکێتیی پێڕەزیان پاک بێت. بە زمانی شەعبیی، دییل و مییل نابێ هەبن، بەزیندوویی و برینداریش دەستانکەوتن، نابێ بە دیلیی بهێڵرێنەوە و دەبێ بکوژرێن. لا ٢٥٦

لەشەڕەدا، وێڕای ئەوەی حیزبی شیوعیی ڕۆڵی مورتەزیقەی بە پارتیی دەبینی و ئەبو حیکمەت یەکێک لەو پارتییە زەرعکراوانە بوو لەناو حشع، بۆ ئەوەی ئاژاوە بنێتەوە، ڕێک وەکو ئەو پارتییانەی لەناو یەکێتیی و گۆڕانی ئێستادا زەرع کراون، بەڵام مەلەفی ئاژاوەنانەوەی حشع، هەرگیز نابە بەرەو ئەو ئۆپەراسیۆنە پڕ لە تاوان و کوشتارە بەڕێیشتایە کە پێشمەرگەی یەکێتیی دیلکوژ و شەڕخۆر دژی بەرەی جودی دیلکوژ و شەڕخۆر بە گشتیی و بە حشعیش بەتایبەتیی، کردیان.

تاوانەکە ئەمەیە(بە دەستکارییکردنی داڕشتنەوە بەڵام بە هەمان ناوەڕۆکەوە)، پاش ئەوەی گەردەلوولی هێرشبردنەکە کەمێک دەنیشێتەوە و حشع، بەشی هەرە زۆریان دەکوژرێن یان تەسلیم دەبن و هەندێکیشیان هەڵدێن، پێشمەرگەیەکی حشع کە بە ڕەچەڵەک عەرەبە، فانیلە عەلاگە زەردهەڵگەڕاوەکەی دەکات بەسەری نێزەی تفەنگەکەیەوە و بەرزی دەکاتەوە وەکو نیشانەی ئاشتیی و تەسلیمبوون. قاتڵێکی فەرماندە بە دەنگێکی گڕ تێیدەخوڕێ" تفەنگەکەت فڕێدە بەردەم چاڵەکە" لا ٢٦٠ کابرای شیوعیی کە باریکەڵەیەکی ئەسمەرە، بە چاوێ قەترانییەکانییەوە، پڕ لە پاڕانەوە و سواڵی بەزەییپێداهاتنەوە، چاو بە یەک بە یەکی پێشمەرگەکانی یەکێتییدا دەگێڕێت. پاش ئەوەی بە عەرەبیی و بە کوردییەکی سەروگوێلاک شکاو، تێیاندەگەیەنێت کە ئاخۆ کوڕەی کام پییرێژنی داماوی عەرەبە و هەڵاتووی دەست رژێمەکەی صەدامە، قارەمانی فەرماندە پێیدەڵێت" کەواتە تۆ بە دوو ماددە تاوانباریت… یەکەم عەرەبیی داگیرکاریت! و دووەمیش شیوعیی تەحریفییت." لا ٢٦٠

فەرماندەی تێرۆریست و دیلکوژ، بە پۆزی سەرکەوتنەوە، بەرلەوەی بە دەستوتفەنگی خۆی، مەخزەنێک فیشەک لە جەستەی کابرای عەرەبدا، خاڵیی بکاتەوە، بەسەر ئاماژە بە شەڕخۆرەکانی پێشمەرگە دەکات، هەرکەلوپەلێکی بەکەڵک دێت، بۆ خۆتانی بەرن. بە رەسای غابات و بە مەنتاڵیتیی وەحشییبوون، قەمصەڵەکەی، سەعاتەکەی، تەپلەکەی، نیطاقەکەی و پێڵاوەکانی لە نێوان خۆیاندا دابەش دەکەن و فەرماندەی جەبانی بەناو سەرکەوتوویش، حیقد و کەراهییەتی فاشیزمی کوردایەتیی، لە لاشەی ئینسانێکی دیلدا خاڵیی دەکاتەوە.

سەرەڕای هەموو کەموکوڕییەکانی هک، جارێکیتریش، دەستخۆشیی لێدەکەم کە بەشێکی زۆر لە سەرقاپی ئەم مەنهەڵانەی کوردایەتیی هەڵدایەوە. پێش ئەو، هەزاران کەس دەماودەم ئەم تاوانە گەورانەیان باسکردووە، بەڵام ئەوانەی بە تێکست بە مێژوو تۆماریان کردووە چەند کەسێکن و

نووسەری ئەم کتێبەیش یەکێکە لەو کەسانەی لەسەر ز□ڕابەکان، زیندانەکان و کوشتارگەکانی شاخ، بەتایبەتییش لەسەر دیلکوشتن و کار□ ت□ڕ□ریستیی□ ش□شگ□□ی□کان! بە نووسیین، ویژدانی خۆی ئاسوودە کردووە. .

درێژەی هەیە...